

INFORMACIJE V ZVEZI Z EVROPSKIM GOSPODARSKIM PROSTOROM

NADZORNI ORGAN EFTE

Smernice o uporabi člena 53 Sporazuma EGP za storitve pomorskega prometa

(2012/C 35/06)

- A. To obvestilo je izdano v skladu s pravili Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP) in Sporazuma med državami Efte o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o nadzornem organu in sodišču).
- B. Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: Komisija) je izdala „Smernice o uporabi člena 81 Pogodbe ES za storitve pomorskega prometa“⁽¹⁾. V tem nezavezujočem aktu so določena načela, ki jih bo Komisija upoštevala pri opredelitvi trgov in oceni sporazumov o sodelovanju v tistih sektorjih storitev pomorskega prometa, na katere se neposredno nanašajo spremembe iz Uredbe Sveta (ES) št. 1419/2006 z dne 25. septembra 2006, tj. v sektorju linijskih prevozov v pomorskem prometu, kabotaže in mednarodnih prevoznih storitev v prosti plovbi⁽²⁾.
- C. Nadzorni organ Efte meni, da je navedeni akt veljaven za EGP. Nadzorni organ Efte sprejema to obvestilo skladno s pristojnostmi iz člena 5(2)(b) Sporazuma o nadzornem organu in sodišču, da bi se ohranili enaki pogoji konkurence ter zagotovila enotna uporaba pravil konkurence EGP po vsem Evropskem gospodarskem prostoru. Nadzorni organ namerava pri uporabi ustreznih pravil EGP za posamezne zadeve⁽³⁾ upoštevati načela in pravila, določena v tem obvestilu.
- D. Namen tega obvestila je zlasti zagotoviti smernice o tem, kako bo Nadzorni organ Efte uporabljal člen 53 pri opredelitvi trgov ter oceni sporazumov o sodelovanju v sektorju linijskih prevozov v pomorskem prometu, kabotaže in mednarodnih prevoznih storitev.
- E. To obvestilo se uporablja za primere, v katerih je Nadzorni organ pristojni nadzorni organ na podlagi člena 56 Sporazuma EGP.

1. UVOD

1. V teh smernicah so določena načela, ki jih bo Nadzorni organ Efte upošteval pri opredelitvi trgov in oceni sporazumov o sodelovanju v tistih sektorjih storitev pomorskega prometa, na katere se neposredno nanašajo spremembe, ki so posledica vključitve Uredbe Sveta (ES) št. 1419/2006 v Sporazum EGP, tj. v sektorju linijskih prevozov v pomorskem prometu, kabotaže in mednarodnih prevoznih storitev v prosti plovbi⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ UL C 245, 26.9.2008, str. 2.

⁽²⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1419/2006 z dne 25. septembra 2006 o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 4056/86 o podrobnih pravilih za uporabo členov 85 in 86 (zdaj členov 81 in 82) Pogodbe ES v zvezi s pomorskim prometom in o spremembi Uredbe (ES) št. 1/2003 glede povečanja področja uporabe za vključitev kabotaže in mednarodnih prevoznih storitev v prosti plovbi (UL L 269, 28.9.2006, str. 1). Uredba Sveta (ES) št. 1419/2006 je bila vključena v Sporazum EGP s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 153/2006, ki spreminja Priloge XIII (promet) in XIV (konkurenca) ter Protokol 21 (UL L 89, 29.3.2007, str. 25, in Dopolnilo EGP št. 15, 29.3.2007, str. 20).

⁽³⁾ Pristojnost za obravnavo posameznih zadev, ki spadajo na področje uporabe členov 53 in 54 Sporazuma EGP, je razdeljena med Nadzorni organ Efte in Komisijo v skladu s pravili iz člena 56 Sporazuma EGP. Za obravnavo katere koli zadeve je pristojen samo eden od organov nadzora.

⁽⁴⁾ Glej opombo 2 zgoraj v zvezi z Uredbo Sveta (ES) št. 1419/2006 z dne 25. septembra 2006 in njeno vključitev v Sporazum EGP.

2. Te smernice so namenjene podjetjem in združenjem podjetij, ki izvajajo te storitve, zlasti do in/ali iz pristanišča ali pristanišč v Evropskem gospodarskem prostoru, da se oceni, ali so njihovi sporazumi ⁽⁵⁾ skladni s členom 53 Sporazuma EGP. Smernice se ne uporabljajo za druge sektorje.

3. Z Uredbo Sveta (ES) št. 1419/2006 se je področje uporabe Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe ES ⁽⁶⁾ ter Uredbe Komisije (ES) št. 773/2004 z dne 7. aprila 2004 v zvezi z vodenjem postopkov Komisije v skladu s členoma 81 in 82 Pogodbe ES ⁽⁷⁾ razširilo na kabotažo in prevozne storitve v prosti plovbi. Z vključitvijo Uredbe Sveta (ES) št. 1419/2006 v Sporazum EGP so se tako ustrezno spremenili predpisi EGP. Zato od 9. decembra 2006 za vse sektorje storitev pomorskega prometa velja splošen postopkovni okvir.

4. Z Uredbo Sveta (ES) št. 1419/2006 se je razveljavila tudi Uredba Sveta (EGS) št. 4056/1986 z dne 22. decembra 1986 o uporabi členov 85 in 86 (zdaj člena 81 in 82) Pogodbe ES v zvezi s pomorskim prometom ⁽⁸⁾, ki vsebuje skupinsko izjemo za linijsko konferenco, ki je dovoljevala srečevanje linijskih družb v linijskih konferencah, da so se določili cene in drugi pogoji prevoza, saj sistem konferenc ni več izpolnjeval pogojev člena 81(3) Pogodbe ES (zdaj člen 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije). Z vključitvijo Uredbe Sveta (ES) št. 1419/2006 v Sporazum EGP sistem konferenc od 18. oktobra 2008 ni več predmet skupinske izjeme iz prepovedi iz člena 53(1) Sporazuma EGP. Po tem datumu morajo linijski prevozniki, ki izvajajo storitve do in/ali iz enega ali več pristanišč v Evropskem gospodarskem prostoru, ustaviti vse aktivnosti linijske konference, ki so v nasprotju s členom 53 Sporazuma EGP. To velja tudi, če druge zakonodajne pristojnosti izrecno ali tiho dovoljujejo določanje cen z linijskimi konferencami ali diskusijskimi sporazumi. Poleg tega bi morali člani konference od 18. oktobra 2008 zagotavljati, da so vsi sporazumi, sklenjeni v okviru sistema konferenc, usklajeni s členom 53 Sporazuma EGP.

5. Te smernice dopolnjujejo navodila, ki jih je Nadzorni organ že objavil v drugih obvestilih. Ker so za storitve pomorskega prometa značilni razširjeni sporazumi o sodelovanju med konkurenčnimi prevozniki, so Smernice o uporabi člena 53 Sporazuma EGP za sporazume o horizontalnem sodelovanju ⁽⁹⁾ in Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP ⁽¹⁰⁾ še posebno pomembne.

6. Sporazume o horizontalnem sodelovanju v linijskem prevozu glede zagotavljanja skupnih storitev ureja Uredba Komisije (ES) št. 823/2000 z dne 19. aprila 2000 o uporabi člena 81(3) Pogodbe ES za nekatere vrste sporazumov, sklepov in usklajenih ravnanj med ladjarskimi družbami za linijske prevoze (konzorciji), kakor je bila vključena v Sporazum EGP ⁽¹¹⁾. Uredbo Komisije (ES) št. 823/2000 bo 26. aprila 2010 nadomestila Uredba Komisije (ES) št. 906/2009 z dne 28. septembra 2009 ⁽¹²⁾. V

⁽⁵⁾ Izraz „sporazum“ se uporablja za sporazume, sklepe združenj podjetij in usklajena ravnanja.

⁽⁶⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 (UL L 1, 4.1.2003, str. 1) je bila s Sklepom skupnega odbora EGP št. 130/2004 z dne 24. septembra 2004 (UL L 64, 10.3.2005, str. 57, in Dopolnilo EGP št. 12, 10.3.2005, str. 42) vključena v Prilogo XIV ter Protokola 21 in 23 k Sporazumu EGP, s Sporazumom med državami Efte z dne 24. septembra 2004 pa v poglavje II Protokola 4 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču.

⁽⁷⁾ Uredba Komisije (ES) št. 773/2003 (UL L 123, 27.4.2004, str. 18) je bila s Sklepom skupnega odbora EGP št. 178/2004 z dne 3. decembra 2004 (UL L 133, 26.5.2005, str. 35, in Dopolnilo EGP št. 26, 26.5.2005, str. 25) vključena v Protokola 21 in 23 k Sporazumu EGP, s Sporazumom med državami Efte z dne 3. decembra 2004 pa v poglavje III Protokola 4 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču.

⁽⁸⁾ Uredba Sveta (EGS) št. 4056/86 (UL L 378, 31.12.1986, str. 4) je bila vključena v točko 11 Poglavja G Priloge XIV k Sporazumu EGP.

⁽⁹⁾ Smernice o uporabi člena 53 Sporazuma EGP za sporazume o horizontalnem sodelovanju (UL C 266, 31.10.2002, str. 1, in Dopolnilo EGP št. 55, 31.10.2002, str. 1).

⁽¹⁰⁾ Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP (UL C 208, 6.9.2007, str. 1, in Dopolnilo EGP št. 42, 6.9.2007, str. 1).

⁽¹¹⁾ Uredba Komisije (ES) št. 823/2000 (UL L 100, 20.4.2000, str. 24) je bila s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 49/2000 (UL L 237, 21.9.2000, str. 60, in Dopolnilo EGP št. 42, 21.9.2000, str. 3) vključena v točko 11c Poglavja G Priloge XIV k Sporazumu EGP.

⁽¹²⁾ Uredba Komisije (ES) št. 906/2009 (UL L 256, 29.9.2009, str. 31) še ni vključena v Sporazum EGP.

teh dveh uredbah, kakor sta vključeni v Sporazum EGP, so določeni pogoji v skladu s členom 53(3) Sporazuma EGP, pod katerimi prepoved iz člena 53(1) Sporazuma EGP ne velja za sporazume med dvema ali več prevozniki, ki upravljajo s plovili (konzorciji).

7. Te smernice ne posegajo v razlago člena 53 Sporazuma EGP, ki jo lahko poda Sodišče Efte, Sodišče Evropske unije (prej: Sodišče Evropskih skupnosti) ali Splošno sodišče Evropske unije (prej: Sodišče prve stopnje Evropskih skupnosti). Načela teh smernic je treba uporabljati v skladu z okoliščinami vsakega posameznega primera.
8. Nadzorni organ bo te smernice uporabljal v obdobju petih let.

2. STORITVE POMORSKEGA PROMETA

2.1 Področje uporabe

9. Linijski prevozi v pomorskem prometu, kabotaža in prevozne storitve v prosti plovbi so sektorji pomorskega prometa, na katere se neposredno nanašajo spremembe iz Uredbe Sveta (ES) št. 1419/2006.
10. Linijski prevozi so redni prevozi tovora, predvsem v zabojnikih, v pristanišča določene geografske poti, in so splošno znani kot promet. Za linijske prevoze je splošno značilno tudi, da so vozni redi in dnevi plovbe vnaprej objavljeni ter da so storitve na voljo vsem uporabnikom prevoza.
11. V členu 1(3)(a) Uredbe Sveta (EGS) št. 4056/86, kot je vključena v točko 11 Poglavlja G Priloge XIV k Sporazumu EGP ⁽¹³⁾ so prevozne storitve v prosti plovbi opredeljene kot prevoz blaga v razsutem ali zbirnem stanju s plovilom, ki je bilo deloma ali v celoti oddano v zakup enemu ali več prevoznikov na podlagi določene poti ali časovnega zakupa ali katera koli druga oblika pogodbe o plovbi zunaj rednega voznega reda ali o plovbi, ki ni bila oglaševana, ob tovarnihah, ki so predmet prostega dogovarjanja od primera do primera skladno s pogoji ponudbe in povpraševanja. Prevozne storitve v prosti plovbi so večinoma nenačrtovani prevozi ene vrste blaga, ki napolni plovilo ⁽¹⁴⁾.
12. Kabotaža zajema zagotavljanje storitev pomorskega prometa, vključno s prevoznimi storitvami v prostem prometu in linijskimi prevozi, ki povezuje dve ali več pristanišč v isti državi EGP ⁽¹⁵⁾. Čeprav te smernice ne obravnavajo posebej storitev kabotaže, pa kljub temu veljajo za takšne storitve, če se te izvajajo kot linijski prevoz ali prevozne storitve v prosti plovbi.

2.2 Učinek na trgovino med državami EGP

13. Člen 53 Sporazuma EGP se uporablja za vse sporazume, ki lahko znatno vplivajo na trgovino med državami EGP. Da obstaja učinek na trgovino, mora biti z zadostno stopnjo verjetnosti na podlagi vrste objektivnih zakonskih dejavnikov ali dejstev možno predvideti, da lahko sporazum ali ravnanje neposredno ali posredno, dejansko ali potencialno vpliva na vzorec trgovine med državami EGP ⁽¹⁶⁾. Nadzorni organ je objavil navodila o tem, kako bo uporabil koncept učinka na trgovino v svojih smernicah o konceptu učinka na trgovino iz členov 53 in 54 Sporazuma EGP ⁽¹⁷⁾.

⁽¹³⁾ Glej opombo 8 zgoraj.

⁽¹⁴⁾ Komisija je opredelila vrsto značilnosti specializiranega prevoza, ki ta prevoz ločijo od linijskih prevozov in prevoznih storitev v prosti plovbi. Te značilnosti vključujejo zagotavljanje rednih storitev za določeno vrsto blaga. Storitve se običajno zagotovi na podlagi pogodb o prevozu tovora z uporabo specializiranih plovil, ki so tehnično prilagojena in/ali zgrajena za prevoz posebnega tovora. Odločba Komisije 94/980/ES z dne 19. oktobra 1994 v zadevi IV/34.446 – Transatlantski sporazum (UL L 376, 31.12.1994, str. 1) (v nadaljnjem besedilu: Odločba TAA), odstavki 47–49.

⁽¹⁵⁾ Člen 1 Uredbe Sveta (EGS) št. 3577/92 z dne 7. decembra 1992 o uporabi načela prostega pretoka storitev v pomorskem prometu med državami članicami (pomorska kabotaža) (UL L 364, 12.12.1992, str. 7) je bil s Sklepom skupnega odbora EGP št. 70/97 (UL L 30, 5.2.1998, str. 42, in Dopolnilo EGP k UL št. 5, 5.2.1998, str. 175) vključen v točko 53a Poglavlja V Priloge XIII k Sporazumu EGP.

⁽¹⁶⁾ Sodbi Sodišča Evropskih skupnosti z dne 11. julija 1985 v zadevi 42/84 Remia BV in drugi proti Komisiji, Recueil, str. 2545, točka 22, in z dne 14. decembra 1983 v zadevi 319/82 Ciments et Bétons de l'Est proti Kerpen & Kerpen, Recueil, str. 4173, točka 9.

⁽¹⁷⁾ UL C 291, 30.11.2006, str. 46, in Dopolnilo EGP št. 59, 30.11.2006, str. 18.

14. Storitve prometa, ki jih ponujajo ponudniki linijskih prevozov in izvajalci prevozov v prosti plovbi, so pogosto mednarodnega značaja, saj povezujejo pristanišča EGP s tretjimi državami in/ali vključujejo uvoz in izvoz med dvema ali več državami EGP (tj. trgovanje znotraj EGP) ⁽¹⁸⁾. V večini primerov bodo verjetno vplivale na trgovino med državami EGP, med drugim z učinkom, ki ga imajo na trge zagotavljanja prevoza in posredniških storitev ⁽¹⁹⁾.
15. Učinek na trgovino med državami EGP je še posebno pomemben za storitve pomorske kabotaže, saj določa področje uporabe člena 53 Sporazuma EGP ter medsebojne povezave z nacionalnim konkurenčnim pravom v okviru člena 3 Poglavja II Protokola 4 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču o izvajanju pravil konkurence iz členov 53 in 54 Sporazuma EGP. Obseg učinka teh storitev na trgovino med državami EGP je treba oceniti za vsak primer posebej ⁽²⁰⁾.

2.3 Upoštevni trg

16. Za oceno učinkov določenega sporazuma na konkurenco je treba za namene člena 53 Sporazuma EGP predeliti ustrezne proizvodne in geografske trge. Glavni cilj opredelitve trga je sistematično ugotoviti konkurenčne omejitve, s katerimi se sooča neko podjetje. Navodila o tej zadevi so v Obvestilu Nadzornega organa o opredelitvi upoštevne trga za namene konkurenčnega prava v EGP ⁽²¹⁾. Ta navodila so ustrezna tudi za opredelitev trga glede storitev pomorskega prometa.
17. Upoštevni proizvodni trg obsega vse proizvode in/ali storitve, ki jih potrošnik šteje za zamenljive ali nadomestljive zaradi lastnosti proizvodov, njihove cene in namena uporabe. Upoštevni geografski trg obsega območje, na katerem so zadevna podjetja vključena v ponudbo proizvodov ali storitev in povpraševanje po njih, na katerem so pogoji konkurence dovolj homogeni, ter ki ga je mogoče razlikovati od sosednjih območij zato, ker so pogoji konkurence na teh območjih občutno drugačni ⁽²²⁾. Prevoznik (ali prevozniki) ne more(jo) imeti znatnega učinka na prevladujoče razmere na trgu, če lahko potrošniki z lahkoto preidejo k drugim ponudnikom storitev ⁽²³⁾.

2.3.1 Linijski prevozi

18. Storitve linijskih prevozov v zaboju so bile opredeljene kot upoštevni proizvodni trg linijskih prevozov v več odločbah Komisije in sodbah Sodišča Evropske unije ⁽²⁴⁾. Te odločbe in sodbe so se nanašale na pomorski promet po globokomorskih poteh. Druge oblike prevoza niso bile vključene v isti trg storitev, čeprav so lahko v nekaterih primerih te storitve v določenem obsegu zamenljive. Razlog za to je, da je delež blaga, ki se prevaža v zaboju in ga je mogoče zlahka prenesti na druge načine prevoza, kot so na primer storitve zračnega prevoza, premajhen ⁽²⁵⁾.

⁽¹⁸⁾ Dejstvo, da storitev poteka do/z pristanišča zunaj EEA, samo po sebi ne izključuje možnosti učinka na trgovino med državami EGP. Izvesti je treba podrobno analizo učinkov na stranke in druge subjekte znotraj EGP, ki jih zadevajo storitve, da se ugotovi, ali spadajo v pristojnost EGP. Glej Smernice o konceptu učinka na trgovino iz členov 53 in 54 Sporazuma EGP, navedene v opombi 17.

⁽¹⁹⁾ Odločba Komisije 93/82/EGS z dne 23. decembra 1992 (zadevi IV/32.448 in IV/32.450 – CEWAL) (UL L 34, 10.2.1993, str. 1), odstavek 90, potrjena s sodbo Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 8. oktobra 1996 v združenih zadevah *Compagnie Maritime Belge* in drugi proti Komisiji, od T-24/93 do T-26/93 in T-28/93, Recueil, str. II-1201, točka 205. Odločba TAA, navedena v opombi 14, odstavi 288–296, potrjena s sodbo Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti v zadevi *Atlantic Container Line* in drugi proti Komisiji, T-395/94, (v nadaljnjem besedilu: sodba TAA), točke 72–74; Odločba Komisije 1999/243/ES z dne 16. septembra 1998 (zadeva IV/35.134 – Transatlantski konferenčni sporazum) (v nadaljnjem besedilu: Odločba TACA) (UL L 95, 9.4.1999, str. 1), odstavi 386–396; Odločba Komisije 2003/68/ES z dne 14. novembra 2002 (zadeva COMP/37.396 – revidirani transatlantski konferenčni sporazum) (v nadaljnjem besedilu: revidirana Odločba TACA) (UL L 26, 31.1.2003, str. 53), odstavek 73.

⁽²⁰⁾ Za navodila o uporabi učinka na trgovino glej Smernice Nadzornega organa o konceptu učinka na trgovino iz členov 53 in 54 Sporazuma EGP, navedene v opombi 17.

⁽²¹⁾ UL L 200, 16.7.1998, str. 48, in Dopolnilo EGP št. 28, 16.7.1998, str. 3.

⁽²²⁾ Obvestilo o opredelitvi trga, navedeno v opombi 21, odstavek 8.

⁽²³⁾ Obvestilo o opredelitvi trga, navedeno v opombi 21, odstavek 13.

⁽²⁴⁾ Odločba TAA, navedena v opombi 14, in Odločba TACA, navedena v opombi 19, točke 60–84. Opredelitev trga v Odločbi TACA je bila potrjena s sodbo Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 30. septembra 2003 v združenih zadevah *Atlantic Container Line AB* in drugi proti Komisiji, T-191/98 in od T-212/98 do 214/98, Recueil, str. II-3275 (v nadaljnjem besedilu: Sodba Sodišča o TACA), točke 781–883.

⁽²⁵⁾ Odstavek 62 Odločbe TACA, navedene v opombi 19, in točke 783–789 sodbe Sodišča TACA, navedene v opombi 24.

19. V določenih okoliščinah bi bilo primerno opredeliti ožji proizvodni trg, omejen na določeno vrsto proizvoda, ki se prevaža po morju. Na primer, prevoz pokvarljivih proizvodov bi lahko bil omejen na prevoz v hladilnih zabojnikih ali bi vključeval prevoz s konvencionalnimi ladjami hladilnicami. Medtem ko je v izjemnih okoliščinah mogoča zamenjava med prevozom v zbirnem stanju in prevozom v zabojnikih ⁽²⁶⁾, se zdi, da ni trajnega prehoda od prevozov v zabojnikih k prevozom v razsutem stanju. Za veliko večino skupin blaga in uporabnikov blaga, ki se prevaža v zabojnikih, prevoz v zbirnem stanju ni sprejemljiva alternativa linijskemu prevozu v zabojnikih ⁽²⁷⁾. Ko se tovor enkrat redno prevaža v zabojnikih, je malo verjetno, da bi se ponovno prevažal kot tovor, ki ni v zabojnikih ⁽²⁸⁾. Za linijske prevoze v zabojnikih je zato doslej večinoma veljala enosmerna zamenljivost ⁽²⁹⁾.
20. Upoštevni geografski trg obsega območje, na katerem se tržijo storitve, na splošno so to pristanišča na obeh straneh storitve, in ki ga določajo prispevna območja pristanišč, ki se prekrivajo. Kot evropski konec storitve pri geografskem trgu so bila doslej v primeru linijskih prevozov opredeljena pristanišča v severni Evropi in/ali v Sredozemlju. Ker lahko storitve linijskih prevozov iz Sredozemlja samo v zelo majhnem obsegu nadomestijo prevoze iz pristanišč severne Evrope, so bile opredeljene kot ločeni trgi ⁽³⁰⁾.

2.3.2 Prevozne storitve v prosti plovbi

21. Nadzorni organ člena 53 Sporazuma EGP še ni uporabil za prevozne storitve v prosti plovbi. Podjetja lahko pri svoji oceni upoštevajo naslednje elemente, če zadevajo prevozne storitve v prosti plovbi, ki jih opravljajo.

Elementi, ki jih je treba upoštevati pri določitvi upoštevnega proizvodnega trga s strani povpraševanja (zamenljivost povpraševanja)

22. „Glavni pogoji“ pri posamezni zahtevi za prevoz so izhodišče za opredelitev upoštevne trgov za prevozne storitve v prosti plovbi, ker splošno opredeljujejo bistvene elemente ⁽³¹⁾ zahteve za prevoz. Glede na posebne potrebe uporabnikov prevoza bodo obsegali tržne in netržne elemente. Ko je tržni element glavnih pogojev opredeljen, na primer vrsta ali velikost plovila, lahko pomeni, da je upoštevni trg glede na ta posebni element širši, kot je določen v prvotni zahtevi za prevoz.
23. Narava prevoznih storitev v prosti plovbi je lahko različna, obstajajo pa tudi različne pogodbe o prevozu. Zato je treba oceniti, ali povpraševalec šteje storitve, zagotovljene na podlagi pogodb o zakupu, pogodb o zakupu plovbe na določeni poti ali pogodb o prevozu tovora, kot nadomestljive. V tem primeru lahko pripadajo istemu upoštevneemu trgu.
24. Vrste plovil so običajno razdeljene na več standardnih industrijskih velikosti ⁽³²⁾. V običajnih tržnih pogojih, zaradi znatne ekonomije obsega, storitev, pri kateri je količina tovora zelo neusklajena z velikostjo plovila, ne more ponuditi konkurenčne prevozne cene. Zato je treba za vsak posamezni primer oceniti zamenljivost različnih velikosti plovil, da se ugotovi, ali vsaka posamezna velikost plovila pomeni poseben upoštevni trg.

⁽²⁶⁾ Odločba TACA, navedena v opombi 19, odstavek 71.

⁽²⁷⁾ Sodba Sodišča TAA, navedena v opombi 18, točka 273, in sodba TACA, navedena v opombi 24, točka 809.

⁽²⁸⁾ Sodba Sodišča TAA, navedena v opombi 19, točka 281; Odločba Komisije iz julija 2005 v zadevi COMP/M.3829 – MAERSK/PONL (UL C 147, 17.6.2005, str. 18), odstavek 13.

⁽²⁹⁾ Odločba TACA, navedena v opombi 19, odstavki 62–75; sodba Sodišča TACA, navedena v opombi 24, točka 795, in Odločba Komisije v zadevi MAERSK/PONL, navedena v opombi 28, odstavki 13 in 112 do 117.

⁽³⁰⁾ Odločba TACA, navedena v opombi 19, odstavki 76–83, in revidirana Odločba TACA, navedena v opombi 19, odstavek 39.

⁽³¹⁾ Pri zakupu plovbe so na primer bistveni elementi zahteve za prevoz tovor, ki se bo prevažal, količina tovora, pristanišča natovarjanja in raztovarjanja, trajanje postanka v pristanišču ali rok, do katerega mora tovor prispeti, in tehnične podrobnosti potrebnega plovila.

⁽³²⁾ Mnenje panoge je, da velikost plovil pomenijo ločene trge. Trgovinski tisk in Baltic Exchange objavljata indekse cen za vsako plovilo standardne velikosti. Strokovnjaki v svojih poročilih delijo trg na podlagi velikosti plovil.

Elementi, ki jih je treba upoštevati pri določitvi upoštevnega proizvodnega trga s strani ponudbe (zamenljivost ponudbe)

25. Fizični in tehnični pogoji tovora za prevoz in vrsta plovila so prvi podatki o upoštevem trgu s strani ponudbe ⁽³³⁾. Če je plovila mogoče prilagoditi za prevoz določenega tovora z zanemarljivimi stroški in v kratkem časovnem okviru ⁽³⁴⁾, lahko različni ponudniki prevoznih storitev v prosti plovbi tekmujejo za prevoz tega tovora. V takih okoliščinah bo upoštevni trg s strani ponudbe obsegal več kot eno vrsto plovila.
26. Obstajajo tudi številna plovila, ki so tehnično prilagojena in/ali posebno zgrajena za zagotavljanje specializiranih storitev prevoza. Čeprav lahko specializirana plovila prevažajo tudi druge vrste tovora, so lahko v manj ugodnem konkurenčnem položaju. Možnost ponudnikov specializiranih storitev, da konkurirajo za prevoz drugega tovora, je zato lahko omejena.
27. Pri prevoznih storitvah v prosti plovbi so pristanki v pristanišču izraz posameznega povpraševanja. Vendar pa je lahko za določene vrste plovil in v določenih pristaniščih ali regijah mobilnost plovil omejena s terminalskimi omejitvami in omejitvami zaradi ugresa ali okoljskimi standardi.

Dodatni preudarki, ki jih je treba upoštevati pri določitvi upoštevnega proizvodnega trga

28. Upoštevati je treba tudi obstoj verižne zamenljivosti med velikostjo plovil pri prevoznih storitvah v prosti plovbi. Na določenih trgih prevoznih storitev v prosti plovbi velikosti plovil na skrajnih koncih trga niso neposredno zamenljive. Učinki verižne zamenljivosti lahko kljub temu zadržujejo cene na skrajnih koncih trga in vodijo k njihovi vključitvi v širšo opredelitev trga.
29. Na določenih trgih prevoznih storitev v prosti plovbi je treba ugotoviti, ali je plovilo mogoče obravnavati kot plovilo z omejeno zmogljivostjo in se ne sme upoštevati pri ocenjevanju upoštevnega trga.
30. Drugi dejavniki, kot so zanesljivost ponudnika storitev, varnost, varnostne in pravne zahteve lahko vplivajo na zamenljivost v okviru ponudbe in povpraševanja, na primer, zahteva za dvojni trup tankerjev v vodah EGP ⁽³⁵⁾.

Geografska razsežnost

31. Zahteve za prevoz običajno obsegajo geografske elemente, kot so pristanišča ali regije natovarjanja ali raztovarjanja. Ta pristanišča so prve smernice za opredelitev upoštevnega geografskega trga v okviru povpraševanja, ne vplivajo pa na končno opredelitev upoštevnega geografskega trga.
32. Nekatere geografske trge je mogoče opredeliti na smerni osnovi ali pa so lahko samo začasni, na primer, ko klimatski pogoji ali obdobja letine redno vplivajo na povpraševanje po prevozu določenih tovorov. Pri razvrstitvi upoštevne geografskih trgov je treba v tem okviru upoštevati premeščanje plovil, prevoze z balastom in neravnovesje v prometu.

2.4 Izračun tržnih deležev

33. Tržni deleži zagotavljajo koristne prve podatke o strukturi trga ter pomembnosti udeležencev in njihovih tekmecev z vidika konkurence. Nadzorni organ in Komisija tržne deleže razlagata posamično

⁽³³⁾ Na primer, tekočega razsutega tovora ni mogoče prevažati s plovili za suhi razsuti tovor in tovora, ki ga prevažajo ladje hladilnice, ni mogoče prevažati s plovili za prevoz avtomobilov. Številni tankerji za prevoz nafte lahko prevažajo umazane in čiste naftne derivate. Vendar pa tanker ne more prevažati čistih proizvodov takoj po prevozu umazanih proizvodov.

⁽³⁴⁾ Sprememba uporabe plovila za prevoz suhega razsutega tovora za prevoz žita po prevozu premoga je mogoča že po enodnevem čiščenju, ki ga je mogoče opraviti med prevozom z balastom. Na drugih trgih prevoznih storitev v prosti plovbi je lahko ta čas čiščenja daljši.

⁽³⁵⁾ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 417/2002 z 18. februarja 2002 o pospešenem uvajanju zahtev o dvojnem trupu ali enakovrednih konstrukcijskih zahtev za tankerje z enojnim trupom in o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 2978/94 (UL L 64, 7.3.2002, str. 1) je bila s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 132/2002 (UL L 336, 12.12.2002, str. 32, in Dopolnilo EGP št. 61, 12.12.2002, str. 26) vključena v točko 56m Poglavja V Priloge XIII k Sporazumu EGP.

glede na tržne pogoje. Pri storitvah linijskih prevozov so bili podatki o količini in/ali podatki o zmogljivostih opredeljeni kot osnova za izračun tržnih deležev v nekaj odločbah Komisije in sodbah Sodišča Evropske unije⁽³⁶⁾.

34. Na trgih prevoznih storitev v prosti plovbi ponudniki storitev tekmujejo za pridobitev pogodb o prevozu, to pomeni, da prodajajo prevoze ali prevozne zmogljivosti. Glede na zadevne posebne storitve lahko ponudniki izračunajo svoje letne tržne deleže⁽³⁷⁾ na podlagi različnih podatkov, na primer:
- (a) števila prevozov;
 - (b) količinskega ali vrednostnega deleža ponudnikov v celotnem prevozu določenega tovora (med pari pristanišč ali obsegom pristanišča);
 - (c) deleža ponudnikov na trgu pogodb o časovnem zakupu;
 - (d) deleža zmogljivosti ponudnikov v zvezi z zadevnimi flotami (po vrsti in velikosti plovila).

3. HORIZONTALNI SPORAZUMI V SEKTORJU POMORSKEGA PROMETA

35. Sporazumi o sodelovanju so značilni za trge pomorskega prometa. Glede na to, da te sporazume lahko sklenejo dejanski ali potencialni tekmeci in lahko negativno vplivajo na parametre konkurence, morajo biti podjetja še posebno pozorna, da zagotovijo ravnanje v skladu s pravili konkurence. Na trgih storitev, kot je pomorski promet, so pri oceni učinka, ki ga lahko ima določen sporazum na upošteveni trg, posebej pomembni naslednji elementi: cene, stroški, kakovost, pogostost in raznovrstnost zagotovljenih storitev, inovativnost, trženje in komercializacija storitev.
36. Za storitve, ki jih zajemajo te smernice, je še posebno pomembno troje: tehnični sporazumi, izmenjava informacij in združenja.

3.1 Tehnični sporazumi

37. Prepoved iz člena 53 Sporazuma EGP ne zajema nekaterih tehničnih sporazumov na podlagi dejstva, da ti ne omejujejo konkurence. To velja v primeru horizontalnih sporazumov, katerih edini cilj in posledica je uveljaviti tehnične izboljšave ali doseči tehnično sodelovanje. V to kategorijo lahko spadajo tudi sporazumi, ki se nanašajo na uporabo okoljskih standardov. Sporazumi med tekmeci glede cen, obsega ali drugih parametrov konkurence načeloma ne spadajo v to kategorijo⁽³⁸⁾.

3.2 Izmenjava informacij med tekmeci pri linijskih prevozih

38. Sistem izmenjave informacij zajema dogovor, na podlagi katerega si podjetja izmenjujejo informacije med sabo ali jih posredujejo skupni agenciji, odgovorni za zbiranje, pripravo in obdelavo podatkov, preden jih posreduje udeležencem v obliki in tako pogosto, kot je dogovorjeno.
39. V številnih gospodarskih panogah je običajna praksa, da se zbirajo, izmenjujejo in objavljajo skupna statistika in splošne informacije o trgu. Te objavljene informacije so dober način za povečanje preglednosti trga in znanja strank, zato lahko povečajo učinkovitost. Vendar pa lahko izmenjava poslovno

⁽³⁶⁾ Odločba TACA, navedena v opombi 19, odstavek 85, Revidirana Odločba TACA, navedena v opombi 19, odstavek 85 in 86, ter sodba Sodišča TACA, navedena v opombi 24, točke 924, 925 in 927.

⁽³⁷⁾ Glede na značilnosti upoštevnega trga prevoznih storitev v prosti plovbi se lahko predvidijo krajša obdobja, tj. na trgih s pogodbami o prevozu tovora, ponujenimi za obdobje, krajše od enega leta.

⁽³⁸⁾ Odločba Komisije 2000/627/ES z dne 16. maja 2000 (zadeva IV/34.018 – Far East Trade Tariff Charges and Surcharges Agreement (FETTCSA)) (UL L 268, 20.10.2000, str. 1), odstavek 153, sodba Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 21. oktobra 1997 v zadevi Deutsche Bahn AG proti Komisiji, T-229/94, Recueil, str. II-1689, točka 37.

občutljivih in posebnih podatkov o trgu v določenih okoliščinah pomeni kršitev člena 53 Sporazuma EGP. Namen teh smernic je pomagati ponudnikom storitev linijskih prevozov pri oceni, kdaj takšne izmenjave pomenijo kršitev pravil konkurence.

40. V sektorju linijskih prevozov je izmenjava informacij med linijskimi družbami iz konzorcijev, ki bi sicer spadala v področje uporabe določb člena 53(1) Sporazuma EGP, dovoljena, če so informacije pomožne in potrebne za skupno delovanje linijskih prevozov in za druge oblike sodelovanja, ki jih zajema skupinska izjema iz Uredbe (ES) št. 823/2000, kakor je bila vključena v Sporazum EGP⁽³⁹⁾. Te smernice ne obravnavajo take izmenjave informacij.

3.2.1 Na splošno

41. Pri ocenjevanju sistemov izmenjave informacij v okviru konkurenčnega prava EGP je treba razlikovati med spodaj navedenim.
42. Izmenjava informacij je lahko mehanizem, ki omogoča lažje izvajanje protikonkurenčne prakse, kot je spremljanje skladnosti s kartelom; ko je izmenjava informacij v pomoč protikonkurenčni praksi, jo je treba oceniti v povezavi z oceno te prakse. Celotna izmenjava informacij je lahko namenjena omejevanju konkurence⁽⁴⁰⁾. Te smernice ne obravnavajo take izmenjave informacij.
43. Vendar pa lahko izmenjava informacij zaradi svojega učinka pomeni kršitev člena 53 Sporazuma EGP. To se zgodi, ko izmenjava informacij zmanjša ali odstrani stopnjo negotovosti pri delovanju zadevnega trga in privede do omejene konkurence med podjetji⁽⁴¹⁾. Vsak gospodarski subjekt mora samostojno določiti, kakšno politiko bo vodil na trgu. Sodišče Evropske unije je nadalje proučilo, ali so podjetjem zato onemogočeni neposredni ali posredni stiki z drugimi gospodarskimi subjekti, ki vplivajo na vedenje tekmeca ali odkrivajo njihovo (nameravano) vedenje, če je predmet ali učinek teh stikov povzročiti omejevanje konkurence, tj. konkurenčne pogoje, ki niso v skladu z običajnimi pogoji zadevnega trga, ob upoštevanju narave proizvodov ali opravljenih storitev, velikosti in števila podjetij ter obsega trga⁽⁴²⁾. Nasprotno pa je na trgu lesne celuloze Sodišče Evropske unije ugotovilo, da enostranska četrtletna obveščanja o cenah, ki jih proizvajalci neodvisno pošiljajo uporabnikom, sama po sebi niso tržno ravnanje, ki ne zmanjša negotovosti posameznega podjetja glede prihodnjega odnosa njegovih tekmecev, in torej glede na to, da ni predhodnih usklajenih ravnanj med proizvajalci, sama po sebi ne pomenijo kršitve člena 81(1) Pogodbe ES (zdaj člena 102(1) Pogodbe o delovanju EU)⁽⁴³⁾.
44. Sodna praksa sodišč Evropske unije določa splošna navodila pri preučevanju verjetnih učinkov izmenjave informacij. Sodišče Evropske unije je ugotovilo, da bi v primeru resnično konkurenčnega trga preglednost verjetno povzročila poostrevo konkurence med dobavitelji⁽⁴⁴⁾. Vendar lahko na visoko koncentriranem oligopolnem trgu, na katerem je konkurenca že tako zelo majhna, izmenjava podrobnih informacij o posameznih prodajah med glavnimi tekmeci v krajših časovnih presledkih z

⁽³⁹⁾ Uredba (ES) št. 823/2000, navedena v opombi 11, velja za mednarodne storitve linijskih prevozov iz enega ali v eno ali več pristanišč EGP izključno za prevoz tovora, večinoma v zabojskih – glej člen 1, člen 2 in člen 3(2)(g) Uredbe.

⁽⁴⁰⁾ Sodba Sodišča Evropskih skupnosti z dne 8. julija 1999, v zadevi Komisija proti Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točke od 121 do 126.

⁽⁴¹⁾ Sodba Sodišča Evropskih skupnosti z dne 28. maja 1998 v zadevi John Deere proti Komisiji, C-7/95 P, Recueil, str. I-3111, točka 90, in sodba Sodišča Evropskih skupnosti z dne 2. oktobra 2003 v zadevi Thyssen Stahl proti Komisiji, C-194/99 P, Recueil, str. I-10821, točka 81.

⁽⁴²⁾ Sodba Sodišča Evropskih skupnosti z dne 23. novembra 2006 v zadevi Asnef-Equifax proti Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (Ausbanc), C-238/05, Zdl., str. I-11125, točka 52, in sodba Sodišča Evropskih skupnosti z dne 8. julija 1999, v zadevi Komisija proti Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, navedena v opombi 40, točki 116 in 117.

⁽⁴³⁾ Sodba Sodišča Evropskih skupnosti z dne 31. marca 1993 v zadevah A. Ahlström Osakeyhtiö in drugi proti Komisiji, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 in C-125/85 do C-129/85, Recueil, str. I-01307, točke od 59 do 65.

⁽⁴⁴⁾ Sodba Sodišča Evropskih skupnosti v zadevi John Deere proti Komisiji, C-7/95 P, navedena v opombi 41, točka 88.

izključitvijo drugih dobaviteljev in strank verjetno zelo škodi konkurenčnosti med dobavitelji. V takšnih okoliščinah ima redna in pogosta izmenjava informacij o delovanju trga učinek periodičnega odkrivanja tržnih položajev in strategij različnih posameznih podjetij vsem tekmečem⁽⁴⁵⁾. Sodišče Evropske unije je ugotovilo tudi, da sistem izmenjave informacij lahko krši pravila konkurence, tudi če trg ni visoko koncentriran, ker pride do zmanjšanja avtonomnega odločanja podjetij, kar je posledica pritiska med razpravami s tekmeci⁽⁴⁶⁾.

45. Iz tega sledi, da je treba dejanske in potencialne učinke izmenjave informacij upoštevati na podlagi vsakega posameznega primera, ker je izid ocenjevanja odvisen od kombinacije dejavnikov, ki so specifični za posamezen primer. Ključna elementa, ki ju Nadzorni organ prouči pri oceni izmenjave informacij, sta struktura trga, na katerem poteka izmenjava, in značilnosti izmenjave informacij. V oceni je treba upoštevati dejanske ali potencialne učinke izmenjave informacij v primerjavi s konkurenčnim stanjem, ki bi nastalo v primeru odsotnosti sporazuma o izmenjavi informacij⁽⁴⁷⁾. Izmenjava je zajeta v člen 53(1) Sporazuma EGP, če zelo škodljivo vpliva na parametre konkurence⁽⁴⁸⁾.

46. Spodaj navedena navodila se nanašajo zlasti na analizo omejevanja konkurence iz člena 53(1) Sporazuma EGP. Navodila za uporabo člena 53(3) Sporazuma EGP so v točki 58 v nadaljevanju in v splošnem obvestilu o zadevi⁽⁴⁹⁾.

3.2.2 Struktura trga

47. Stopnja koncentracije ter struktura ponudbe in povpraševanja na določenem trgu sta glavna elementa pri preverjanju, ali izmenjava spada v področje uporabe člena 53(1) Sporazuma EGP⁽⁵⁰⁾.

48. Stopnja koncentracije je zlasti pomembna, saj je bolj verjetno, da se bodo omejevalni učinki pojavili in bodo trajnostni na visoko koncentriranih oligopolnih trgih kot na manj koncentriranih trgih. Večja preglednost na koncentriranem trgu lahko okrepi soodvisnost podjetij in zmanjša intenzivnost konkurence.

49. Pomembna je tudi struktura ponudbe in povpraševanja, zlasti število konkurenčnih gospodarskih subjektov, sorazmerje in stabilnost njihovih tržnih deležev ter obstoj kakršnih koli strukturnih povezav med tekmeci⁽⁵¹⁾. Nadzorni organ lahko analizira tudi druge dejavnike, kot sta homogenost storitev in splošna preglednost na trgu.

3.2.3 Značilnosti izmenjanih informacij

50. Bolj verjetno je, da bo člen 53(1) Sporazuma EGP zajemal izmenjavo poslovno občutljivih informacij med tekmeci v zvezi s parametri konkurence, kot so cena, zmogljivost ali stroški, ne pa katere koli druge izmenjave informacij. Poslovna občutljivost informacij bi se morala ocenjevati ob upoštevanju meril, ki so določena spodaj.

⁽⁴⁵⁾ Sodba Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 27. oktobra 1994 v zadevi John Deere Ltd proti Komisiji, T-35/92, Recueil, str. II-957, točka 51, potrjena v pritožbi s sodbo Sodišča Evropskih skupnosti v zadevi John Deere Ltd proti Komisiji, C-7/95 P, navedena v opombi 41.

⁽⁴⁶⁾ Sodba Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 11. marca 1999, v zadevi Thyssen Stahl AG proti Komisiji, T-141/94, Recueil, str. II-347, točki 402 in 403.

⁽⁴⁷⁾ Sodba Sodišča Evropskih skupnosti v zadevi John Deere proti Komisiji, C-7/95 P, navedena v opombi 41, točke od 75 do 77.

⁽⁴⁸⁾ Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP, navedene v opombi 10, odstavek 16.

⁽⁴⁹⁾ Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP, navedene v opombi 10.

⁽⁵⁰⁾ Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP, navedene v opombi 10, odstavek 25.

⁽⁵¹⁾ Pri linijskih prevozi obstajajo operativne in/ali strukturne povezave med tekmeci, na primer sodelovanje v sporazumih o konzorciju, ki linijskim družbam omogočajo izmenjavo informacij za namen opravljanja skupne storitve. Pri oceni učinka, ki ga ima dodatna izmenjava informacij na zadevnem trgu, bo pri vsakem posameznem primeru treba upoštevati obstoj kakršnih koli tovrstnih vezi.

51. Izmenjava informacij, ki so že v javni domeni, načeloma ne pomeni kršitve člena 53(1) Sporazuma EGP⁽⁵²⁾. Vendar je pomembno določiti stopnjo preglednosti trga in ugotoviti, ali izmenjava informacij povečuje njihov pomen s tem, da postanejo bolj dostopne, in/ali združuje javno dostopne informacije z drugimi. Tako pridobljene informacije lahko postanejo poslovno občutljive, njihova izmenjava pa bi lahko omejevala konkurenco.
52. Informacije so lahko posamezne ali združene. Posamezne informacije se nanašajo na določeno ali prepoznavno podjetje. Skupinske informacije vključujejo podatke iz zadostnega števila neodvisnih podjetij, tako da prepozna posameznih informacij ni mogoča. Člen 53(1) Sporazuma EGP⁽⁵³⁾ bo bolj verjetno zajemal izmenjavo posameznih informacij med tekmeci, ne pa izmenjave združenih informacij, ki načeloma ne spada v področje uporabe člena 53(1) Sporazuma EGP. Nadzorni organ bo posebno pozornost namenil stopnji združevanja. Stopnja mora biti taka, da informacij ni mogoče ločiti in tako podjetjem neposredno ali posredno omogočiti, da bi prepoznala konkurenčne strategije svojih tekmecev.
53. Pri linijskih prevozih je treba pri oceni izmenjav napovedi o zmogljivosti, tudi če so skupinske, vseeno ravnati previdno, zlasti na koncentriranih trgih. Na trgih linijskih prevozov so podatki o zmogljivosti glavni parameter za usklajevanje konkurenčnega vedenja in neposredno vplivajo na cene. Izmenjava informacij o skupinskih napovedih zmogljivosti, ki nakazujejo dejavnosti, pri katerih se bo zmogljivost uporabila, je lahko protikonkurenčna do te mere, da zaradi nje več prevoznikov ali vsi prevozniki sprejmejo skupno politiko in zato zagotavljajo storitve po nadkonkurenčnih cenah. Obstaja tudi tveganje razdružitve podatkov, saj se ti lahko združijo s posameznimi napovedmi linijskih prevoznikov. To bi podjetjem omogočilo, da bi prepoznala tržne položaje in strategije tekmecev.
54. Pomembna dejavnika sta tudi starost podatkov in obdobje, na katero se nanašajo. Podatki so lahko pretekli, nedavni ali prihodnji. Izmenjava preteklih informacij načeloma ne spada v področje uporabe člena 53(1) Sporazuma EGP, ker ne more imeti nobenega dejanskega učinka na prihodnje vedenje podjetij. V dosedanjih zadevah je Komisija informacije, ki so bile starejše od enega leta, obravnavala kot pretekle⁽⁵⁴⁾, medtem ko je informacije, ki so bile stare manj kot eno leto, obravnavala kot nedavne⁽⁵⁵⁾. Ali so informacije pretekle ali nedavne narave, je treba oceniti z določeno mero prožnosti z upoštevanjem stopnje zastaranja na upoštevnem trgu. Čas, v katerem podatki postanejo pretekli, bo verjetneje krajši, če so podatki skupinski in ne posamezni. Podobno izmenjava nedavnih podatkov o obsegu in zmogljivostih najverjetneje ne bo omejevala konkurence, če so podatki zbrani na ustreznih stopnji, ki zagotavlja, da ni mogoče neposredno ali posredno prepoznati transakcij posameznih prevoznikov. Prihodnji podatki se nanašajo na stališče podjetij o prihodnjem razvoju trga ali na strategijo, ki ji bodo podjetja sledila na trgu. Izmenjava prihodnjih informacij bo še posebej verjetno problematična, zlasti če se nanaša na cene in ustvarjeni rezultat. Razkrije lahko tržno strategijo, ki jo podjetje namerava uporabiti na trgu. Tako lahko znatno zmanjša rivalstvo med udeleženci izmenjave in zato omejuje konkurenco.
55. Upoštevat je treba tudi pogostost izmenjave informacij. Pogosteje kot se podatki izmenjujejo, hitreje se lahko tekmeci odzovejo. To omogoča, da se povračilni ukrepi lažje izvajajo in nazadnje zmanjšuje spodbude za uvedbo konkurenčnih ukrepov na trgu. Tako imenovana skrita konkurenca bi lahko bila omejena.
56. Treba bi bilo tudi ugotoviti, kako so podatki objavljeni, in tako oceniti njihov morebitni učinek ali njihove morebitne učinke na trg ali trge. Bolj kot se informacije delijo s strankami, manj verjetno je, da bi bile sporne. Če pa se preglednost trga izboljša samo v korist dobaviteljev, so lahko stranke prikrajšane za možnost izkoriščanja prednosti povečane „skrite konkurence“.

⁽⁵²⁾ Sodba Sodišča TACA, navedena v opombi 24, točka 1154.

⁽⁵³⁾ Odločba Komisije št. 78/252/EGS z dne 23. decembra 1977 v zadevi IV/29.176 – Vegetable Parchment (UL L 70, 13.3.1978, str. 54).

⁽⁵⁴⁾ Odločba Komisije št. 92/157/EGS z dne 17. februarja 1992 v zadevi IV/31.370 – UK Agricultural Tractor Registration Exchange (UL L 68, 13.3.1992, str. 19), odstavek 50.

⁽⁵⁵⁾ Odločba Komisije 98/4/ESPJ z dne 26. novembra 1997 v zadevi IV/36.069 – Wirtschaftsvereinigung Stahl (UL L 1, 3.1.1998, str. 10), odstavek 17.

57. Pri linijskih prevozi se indeksi cen uporabljajo za prikaz povprečnega gibanja cen za prevoz posameznega pomorskega zabojnika. Indeks cen, ki bi temeljil na ustrezno združenih podatkih o cenah, najverjetneje ne bo pomenil kršitve člena 53(1) Sporazuma EGP, če je stopnja združevanja takšna, da informacij ni mogoče ločiti in tako podjetjem neposredno ali posredno omogočiti, da prepoznajo konkurenčne strategije svojih tekmecev. Če indeks cen zmanjša ali odpravi stopnjo negotovosti pri delovanju trga in povzroči omejitev konkurence med podjetji, pomeni kršitev člena 53(1) Sporazuma EGP. Pri oceni verjetnega učinka takšnega indeksa cen na določen upoštevni trg je treba upoštevati stopnjo združevanja podatkov, njihovo preteklo ali nedavno naravo in pogostost objave indeksa. Na splošno je pomembno, da se skupaj ocenijo vsi posamezni elementi vseh shem izmenjave informacij in tako upošteva njihov morebitni medsebojni učinek, na primer med izmenjavo podatkov o zmogljivostih in obsegu na eni strani ter indeksom cen na drugi.
58. Izmenjava informacij med prevozniki, ki omejuje konkurenco, lahko kljub temu izboljša učinkovitost, kot na primer za boljše načrtovanje investicij in učinkovitejšo rabo zmogljivosti. Takšno učinkovitost bo treba utemeljiti in prenesti na stranke ter pretehtati ob upoštevanju protikonkurenčnih učinkov izmenjave informacij v okviru člena 53(3) Sporazuma EGP. V tem okviru je pomembno omeniti, da je eden od pogojev iz člena 53(3) Sporazuma EGP ta, da morajo biti potrošniki deležni pravičnega deleža koristi, ki izhajajo iz omejevalnega sporazuma. Če so vsi štirje kumulativni pogoji iz člena 53(3) Sporazuma EGP izpolnjeni, se prepoved iz člena 53(1) Sporazuma ne uporablja ⁽⁵⁶⁾.

3.2.4 Panožna združenja

59. Tako kot v drugih sektorjih se lahko tudi pri linijskih prevozi razprave in izmenjava informacij izvajajo v okviru panožnih združenj, če se združenje ne uporablja kot (a) forum za sestanke kartelov ⁽⁵⁷⁾, (b) organ, ki svojim članom izdaja protikonkurenčne odločbe ali priporočila ⁽⁵⁸⁾, ali (c) sredstvo za izmenjavo informacij, ki zmanjša ali odstrani stopnjo negotovosti pri delovanju trga in povzroči omejeno konkurenco med podjetji, ker ne izpolnjuje pogojev iz člena 53(3) Sporazuma EGP ⁽⁵⁹⁾. To je treba razlikovati od zakonitih razprav v okviru panožnih združenj, na primer o vprašanih tehničnih in okoljskih standardov.

3.3 Sporazumi o združenjih pri linijskih prevozi

60. Najpogostejša oblika horizontalnega sodelovanja v sektorju prevoznih storitev v prosti plovbi je združevanje ladijskega prometa. Toda splošni vzorec za združevanje ne obstaja. Nekatere značilnosti so kljub temu skupne večini združenj v različnih segmentih trga, kot je prikazano v nadaljevanju.
61. Standardno združenje povezuje več podobnih plovil ⁽⁶⁰⁾ različnih lastnikov, ki delujejo pod enotno upravo. Upravljevec združenja je praviloma odgovoren za poslovno upravljanje (npr. skupno trženje ⁽⁶¹⁾, pogajanja o prevoznih stroških in centralizacijo prihodkov in stroškov plovbe) ⁽⁶²⁾ ter poslovno dejavnost (načrtovanje premikov plovil in dajanje navodil plovilom, imenovanje zastopnikov v pristaniščih, obveščanje strank, izdajanje računov za prevoze, naročanje goriva, zbiranje zaslужka plovil ter

⁽⁵⁶⁾ Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP, navedene v opombi 10.

⁽⁵⁷⁾ Odločba Komisije št. 2004/421/ES z dne 16. decembra 2003 v zadevi COMP/38.240 – Industrial tubes (UL L 125, 28.4.2004, str. 50).

⁽⁵⁸⁾ Odločba Komisije 82/896/EGS z dne 15. decembra 1982 v zadevi IV/29.883 – AROW/BNIC (UL L 379, 31.12.1982, str. 1), Odločba Komisije 96/438/ES z dne 5. junija 1996 v zadevi IV/34.983 – Fenex (UL L 181, 20.7.1996, str. 28).

⁽⁵⁹⁾ Odločba Komisije št. 92/157/EGS, UK Agricultural Tractor Registration Exchange, navedena v opombi 54.

⁽⁶⁰⁾ Zaradi tega združenje lahko pritegne obsežnejše pogodbe o prevozu tovora, združi različne pogodbe o prevozu tovora in zmanjša število prevozov z balastom z ustreznim načrtovanjem flote.

⁽⁶¹⁾ Na primer, plovila združenja se tržijo kot ena trgovinska enota, ki nudi prevozne rešitve, ne glede na to, katera ladja opravi dejansko plovbo.

⁽⁶²⁾ Na primer, prihodek združenja zbere osrednja uprava in ga nato razdeli med udeležence na podlagi zapletenega sistema ponderiranja.

razdelitev zaslužka na podlagi predhodno določenega sistema ponderiranja itd.). Delovanje upravljavca združenja običajno nadzoruje splošni izvršni odbor, ki zastopa lastnike plovil. Za tehnično delovanje plovil je običajno odgovoren vsak posamezni lastnik (varnost, posadka, popravila, vzdrževanje itd.). Člani združenja svoje storitve po navadi opravljajo posamezno, kljub temu da jih tržijo združeno.

62. Iz tega opisa izhaja, da je glavna značilnost standardnih prevoznih združenj skupna prodaja, povezana z nekaj značilnostmi skupne proizvodnje. Za sporazume o horizontalnem sodelovanju⁽⁶³⁾ so zato pomembna navodila za skupno prodajo, kot različico sporazuma o skupnem trgovanju, in skupno proizvodnjo iz Smernic Nadzornega organa o uporabi člena 53 Sporazuma EGP. Z upoštevanjem različnih značilnosti združenj je treba preučiti vsako združenje posebej, da se ugotovi, ali je na podlagi svojega težišča⁽⁶⁴⁾ zajeto v členu 53(1) Sporazuma EGP in, če je odgovor pritrdilen, ali izpolnjuje štiri kumulativne pogoje iz člena 53(3) Sporazuma EGP.

63. Na združenja, ki spadajo v področje uporabe Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004⁽⁶⁵⁾, ker so bila ustanovljena kot skupno podjetje, ki trajno opravlja vse funkcije samostojnega gospodarskega subjekta (tako imenovana polno delujoča skupna podjetja, glej člen 3(4) Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004) spremembe, ki izhajajo iz Uredbe (ES) št. 1419/2006, ne vplivajo neposredno in jih te smernice ne obravnavajo. Smernice o celovitem delovanju so med drugim na voljo v prečiščenem obvestilu Komisije o pravni pristojnosti v okviru Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 o nadzoru koncentracij podjetij⁽⁶⁶⁾. Če je cilj ali učinek takšnih združenj usklajevanje konkurenčnega ravnanja njihovih matičnih družb, se to usklajevanje presoja na podlagi meril iz člena 53(1) in (3) Sporazuma EGP, da se ugotovi, ali je ravnanje združljivo z delovanjem Sporazuma EGP ali ne⁽⁶⁷⁾.

3.3.1 Združenja, ki ne spadajo v področje uporabe člena 53(1) Sporazuma EGP

64. Sporazumi o združenjih ne spadajo v prepoved iz člena 53(1) Sporazuma EGP, če udeleženci združenja niso dejanski ali potencialni tekmeci. To bi veljalo v primeru, če dva ali več lastnikov ladij ustanovita prevozno združenje za sodelovanje na javnih razpisih, ki zadevajo pogodbe o prevozu tovora, in izvajanje teh pogodb, za katere kot posamezni ponudniki ne bi bili uspešni ali katerih ne bi mogli opraviti samostojno. Ta sklep ni ovržen v primerih, ko taka združenja občasno prevažajo drugi tovor, ki pomeni majhen del skupnega obsega.

65. Člen 53(1) Sporazuma EGP ne zajema združenj, katerih dejavnost ne vpliva na ustrezne parametre konkurence, ker so manj pomembni in/ali znatno ne vplivajo na trgovino med državami Efte⁽⁶⁸⁾. Toda če združenje zajema dejavnosti določanja cen, vključno s skupno prodajo, potem ne spada v področje uporabe Obvestila Nadzornega organa o sporazumih majhnega pomena.

3.3.2 Združenja, ki na splošno spadajo v področje uporabe člena 53(1) Sporazuma EGP

66. Praviloma sta cilj in učinek sporazumov o združenjih med tekmeci, omejenih na skupno prodajo, usklajevanje politike oblikovanja cen med temi tekmeci⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶³⁾ V oddelku 5 oziroma oddelku 3 Smernic, navedenih v opombi 9.

⁽⁶⁴⁾ Smernice o horizontalnem sodelovanju, navedene v opombi 9, odstavek 12.

⁽⁶⁵⁾ Uredba Komisije (ES) št. 139/2004 (UL L 24, 29.1.2004, str. 1) je bila s sklepom Skupnega odbora EGP št. 78/2004 (UL L 219, 19.6.2004, str. 13, in Dopolnilo EGP št. 32, 19.6.2004, str. 1) vključena v točko 1 Poglavlja A Priloge XIV k Sporazumu EGP.

⁽⁶⁶⁾ UL C 95, 16.4.2008, str. 1.

⁽⁶⁷⁾ Uredba Sveta (ES) št. 139/2004, navedena v opombi 65, člen 2(4).

⁽⁶⁸⁾ Obvestilo Nadzornega organa o sporazumih manjšega pomena, ki neznatno omejujejo konkurenco po členu 53(1) Sporazuma EGP (*de minimis*) (UL C 67, 20.3.2003, str. 20, in Dopolnilo EGP k UL št. 15, 20.3.2003, str. 11) in Smernice o konceptu učinka na trgovino, navedene v opombi 17.

⁽⁶⁹⁾ Smernice o uporabi člena 53 Sporazuma EGP za sporazume o horizontalnem sodelovanju, navedene v opombi 9, oddelek 5. Dejavnosti neodvisnih ladijskih posrednikov pri „določanju plovila“ ne spadajo v to kategorijo.

3.3.3 Združenja, ki lahko spadajo v področje uporabe člena 53(1) Sporazuma EGP

67. Če cilj združenja ni omejevanje konkurence, je treba narediti analizo njegovih učinkov na zadevni trg. Člen 53(1) Sporazuma EGP zajema sporazum, kadar obstaja verjetnost, da bo občutno škodljivo vplival na parametre konkurence na trgu, kot so cene, stroški, raznolikost storitev, kakovost storitev in inovativnost. Sporazumi imajo lahko tak vpliv s tem, da občutno zmanjšajo konkurenco med strankami sporazuma ali med njimi in tretjimi osebami ⁽⁷⁰⁾.
68. Nekatera združenja na področju prevoznih storitev v prosti plovbi ne vključujejo skupne prodaje, vendar imajo kljub temu nekoliko usklajene parametre konkurence (npr. skupno določanje voznih redov ali skupna nabava). Taki primeri spadajo v področje uporabe člena 53(1) Sporazuma EGP samo, če imajo stranke sporazuma določeno stopnjo tržne moči ⁽⁷¹⁾.
69. Sposobnost združenja, da povzroči znatne negativne tržne učinke, je odvisna od gospodarskih razmer ob upoštevanju skupne tržne moči strank in narave sporazuma ter drugih strukturnih faktorjev na upoštevnem trgu. Ugotoviti je treba tudi, ali sporazum o združenju vpliva na vedenje strank na sosednjih trgih, ki so tesno povezani s trgom, na katerega sodelovanje neposredno vpliva ⁽⁷²⁾. To lahko velja na primer, kadar je upošteveni trg združenja trg za prevoz gozdnih proizvodov s specializiranimi plovili v obliki zabojnikov (trg A), člani združenja pa opravljajo storitve prevoza tudi na trgu suhega razsutega tovora (trg B).
70. Kar zadeva strukturne dejavnike na upoštevnem trgu, je v primeru, da ima združenje majhen tržni delež, malo verjetno, da bo povzročilo omejevalne učinke. Pri oceni učinka določenega združenja na upošteveni trg je treba kot dodatne dejavnike upoštevati tržno koncentracijo, položaj in število tekmecev, stabilnost tržnih deležev skozi čas, večkratno članstvo v združenjih, ovire za vstop na trg in verjetnost vstopa, preglednost trga, izravnalno kupno moč uporabnikov prevoza ter naravo storitev (npr. homogene storitve v primerjavi z raznovrstnimi).
71. Kar zadeva naravo sporazuma, je treba upoštevati klavzule, ki vplivajo na konkurenčno ravnanje združenja ali njegovih članov na trgu, kot so klavzule, ki članom prepovedujejo delovanje na istem trgu zunaj združenja (nekonkurenčne klavzule), obdobja vključitve in odpovedni roki (klavzule o izstopu) ter izmenjava poslovno občutljivih informacij. Prav tako je treba upoštevati tudi kakršne koli povezave med združenji, bodisi v smislu upravljanja bodisi članov, pa tudi delitev stroškov in prihodkov.

3.3.4 Uporaba člena 53(3) Sporazuma EGP

72. Če se za združenja uporablja člen 53(1) Sporazuma EGP, morajo vključena podjetja zagotoviti, da izpolnjujejo štiri kumulativne pogoje iz člena 53(3) Sporazuma EGP ⁽⁷³⁾. Iz področja uporabe člena 53(3) Sporazuma EGP niso vnaprej izključene določene vrste sporazumov. Načeloma so vsi omejevalni sporazumi, ki izpolnjujejo štiri pogoje iz člena 53(3) Sporazuma EGP, zajeti s pravilom o izjemi. Ta analiza vključuje drsno lestvico. Večja kot je omejitev konkurence, ki je ugotovljena v skladu s členom 53(1) Sporazuma EGP, večja morata biti učinkovitost in njen prenos na potrošnike.
73. Vključena podjetja morajo pokazati, da združenje izboljšuje storitve prevoza ali spodbuja tehnični ali gospodarski napredek v obliki boljše učinkovitosti. Združenja morajo dokazati, da se je učinkovitost povečala zaradi povezave gospodarskih dejavnosti in ne zaradi zmanjšanja stroškov, do katerega je prišlo zaradi zmanjšanja konkurence.

⁽⁷⁰⁾ Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP, navedene v opombi 10.

⁽⁷¹⁾ Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP za sporazume o horizontalnem sodelovanju, navedene v opombi 9, odstavek 149.

⁽⁷²⁾ Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP za sporazume o horizontalnem sodelovanju, navedene v opombi 9, odstavek 142.

⁽⁷³⁾ Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP, navedene v opombi 10.

74. Povečanje učinkovitosti združenj je lahko na primer posledica boljše stopnje izkoriščanja in ekonomije obsega. Združenja na področju prevoznih storitev v prosti plovbi običajno skupaj načrtujejo premike plovil in tako geografsko razporedijo svoje flote. Z razporeditvijo plovil se lahko zmanjša število prevozov z balastom, kar lahko poveča uporabo zmogljivosti združenja in slej ko prej privede do ekonomije obsega.
75. Potrošnikom mora biti zagotovljen pravičen delež doseženih koristi. Na podlagi člena 53(3) Sporazuma EGP je treba upoštevati koristne učinke na vse potrošnike na upoštevnem trgu in ne učinka na vsakega posameznega potrošnika ⁽⁷⁴⁾. Prenos koristi mora najmanj izravnati vse dejanske ali verjetne negativne učinke, ki jih ima za potrošnike omejitev konkurence iz člena 53(1) Sporazuma EGP ⁽⁷⁵⁾. Za oceno verjetnosti prenosa je treba v tem okviru upoštevati tudi, kakšna je struktura trgov prevoznih storitev v prosti plovbi in kako prožno je povpraševanje.
76. Združenje ne sme določati omejitev, ki niso nujne za doseganje večje učinkovitosti. V zvezi s tem je treba proučiti, ali bi stranke lahko same dosegle povečanje učinkovitosti. Pri tej presoji je med drugim pomembno upoštevati, kaj je minimalna učinkovita velikost za zagotavljanje različnih vrst prevoznih storitev v prosti plovbi. Poleg tega mora biti vsaka omejevalna klavzula iz sporazuma o združenju upravičeno potrebna za doseganje zahtevanega povečanja učinkovitosti. Omejevalne klavzule so lahko upravičene za daljše obdobje, za celotno življenjsko dobo združenja ali samo za prehodno obdobje.
77. Poleg tega združenje strankam ne sme dajati možnosti izključitve konkurence glede znatnega dela zadevnih storitev.

⁽⁷⁴⁾ Sodba Sodišča Evropskih skupnosti v zadevi Asnef-Equifax proti Ausbanc, C-238/05, navedena v opombi 42, točka 70.

⁽⁷⁵⁾ Smernice o uporabi člena 53(3) Sporazuma EGP, navedene v opombi 10, odstavek 24.